7/54

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 026.21/2003/SPGY/423
Konu : Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ/SÜRELİ

02.01.2003
SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 20 Aralık 2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/54-214/1317 sayılı yazıları.

İzmir Milletvekili Sayın Hakkı Akalın'ın yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

Yaşar YAKIŞ
Bakan

EK: Soru önergesi yanıtı

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına
Bilgi:
Başbakanlığa

7/54

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. HAKKI AKALIN'IN YAZILI SORU ÖNERGESİ

Danimarka'nın Başkenti Kopenhag'ta 12 Aralık 2002 tarihinde yapılan Avrupa Birliği zirvesinden sonra; 1 Mayıs 2004 tarihinde 10 yeni aday ülkenin daha, Avrupa Birliği'ne kesin üye olarak alınacakları açıklanmıştır. Bu üyeler arasında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi de bulunmaktadır.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tüm Kıbrıs adına Avrupa Birliği'ne üye alınması haksız bir işlemdir. Londra ve Zürih anlaşmalarıyla 1960'ta kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'yle ilgili temel anlaşmalar ve ilkeler dikkate alınmayarak önceden tasarlanan uluslar arası bir komplo uygulanmıştır. Uluslar arası hukuk acımasızca çiğnenmiş, büyük bir yanlışlık yapılarak eşitlik ve adaleti simgeleyen Avrupa hukuku hiçe sayılmıştır.

Kopenhag kararları Yunan ve Kıbrıs Rum basınında "Hellenizmin Zaferi", "Ulusal Stratejinin başarısı" olarak tanımlanmıştır. Sonuç Türkiye açısında diplomatik bir başarısızlık olarak tecelli ederken, Yunanistan için Megali İdea yolunda büyük bir başarıdır. Tarihte her zaman olduğu gibi tek yanlı enosislerle topraklarını genişleterek Büyük Yunanistan'ı oluşturmada bir kademeyi daha geçmişlerdir. Osmanlı topraklarından kopartılarak kurulduğundan bu güne kadar, 172 yıldan beri, Yunanistan bir tek savaş kazanmadan her zaman Avrupalı güçlerin yardım ve desteği ile sağladığı diplomatik başarılarla topraklarını genişletmiştir. Güney Kıbrıs'ta enosis artık gerçekleşmiştir. Sırada Kuzey Kıbrıs vardır. Böylece enosis Kıbrıs'ta tam olarak gerçekleşecektir.

40 yıldan beri üyesi olabilmek için iyi niyetle uğraş veren Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği ve Yunanistan ile varolan diğer tartışmalı egemenlik konularında, Türkiye bundan sonra Yunanistan'ın yanında bir de Güney Kıbrıs Rum Yönetimini veto hakkıyla donanmış olarak karşısında bulacaktır.

Tüm bu gerçeklerin ışığı altında;

SORULAR:

1. Kopenhag kararları alınırken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yıllardır haksız bir şekilde ve insafsızca uygulanan ambargo kaldırılmamış, maalesef müzakere konusu bile yapılamamıştır. Kopenhag'da uğranılan diplomatik yenilgiden sonra, Kıbrıs'ta yaşayan 200 bin Türk kendi kaderleri ile başbaşa mı bırakılacaktır?

2. 58'inci Hükümet bu gelişme karşısında 1997'de ilan edilen Türkiye Büyük Millet Meclisi kararları doğrultusunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile entegrasyon konusunda bundan sonra acilen hangi çalışmaları yapmayı planlamaktadır?

3. Avrupa Birliği Kopenhag'ta Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile bütünleşme kararı alırken, Hükümet olarak Avrupa Birliği kararlarına karşı nasıl bir karşılık vermeyi düşünüyorsunuz?

4. Yoksa Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nin konsültasyonlarıyla hazırlanan, Birleşmiş Milletler tarafından sunulan, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bir intihar belgesi olan Annan paketi müzakerelerinin sonu olan 28 Şubat 2003 tarihi mi beklenecektir?

5. Tüm yaşamı ve sağlığını Türkiye'nin ulusal çıkarları doğrultusunda "Kıbrıs Davası"na adayan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denktaş'a karşı açılan karalama kampanyasının sona erdirilmesi için bu güne kadar sessiz kalarak Sayın Cumhurbaşkanı'nı hem ulusal hem de uluslararası arenada yapayalnız bırakan 58'inci Hükümet ne gibi önlemler almayı planlamaktadır?

6. Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı uyguladığı haksız ve insafsız tutum karşısında, 58'inci Hükümet, Gümrük Birliği Anlaşması'nı gözden geçirmeyi, aleyhimizde olan durumların düzeltilmesi için müzakere talebinde bulunmayı düşünmekte midir?

7. Yunanistan tarafından Avrupa Birliği'nin devreye sokularak Türkiye'ye karşı Kıbrıs'ta yapılan uluslararası komplonun benzer bir şekilde önümüzdeki dönemde Ege sorunuyla ilgili olarak uygulamaya sokulacağı olasılığına karşı 58'inci Hükümetin herhangi bir hazırlığı var mıdır ?

8. Varsa bu hazırlıklar ve Ege'nin bir Yunan denizi haline dönüşmemesi için almayı düşündüğünüz önlemler nelerdir ?

YANITLAR:

1. Kıbrıs'ta yaşayan 200 bin Kıbrıslı Türkün kendi kaderleriyle baş başa bırakılmaları sözkonusu değildir. Türkiye'nin Kıbrıs adasına yönelik dış politikasında Ada'nın stratejik öneminin yanı sıra Ada'da yaşayan soydaşlarımızın güvenlik ve esenliğinin sağlanması ve Ada'ya ilişkin olarak iç ve dış dengelerin korunması daima belirleyici unsurlar olmuştur.

Türkiye, Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tek yanlı AB üyeliği müracaatının 1959-60 anlaşmalarına aykırı olduğunu, bu müracaatın yapıldığı 1990 yılından bu yana her aşamada gerek AB organlarının ve AB üyesi ülkelerin gerek Birleşmiş Milletler'in dikkatine getirmiştir. Bu konuda bilinen görüşlerimiz en geniş şekilde savunulurken, uluslararası üne sahip hukuk profesörü Mendelson'un tezlerimizi destekleyen raporu da ilgili ülke ve kurumların dikkatine sunulmuştur. Türkiye, GKRY'nin AB üyeliğinin gerçekleşmesi halinde bunun Ada'da ve Doğu Akdeniz'de barış ve huzura olumsuz yansımalarının olacağını, Türkiye'nin Ada'ya ilişkin tarihi ve ahdi hak ve çıkarları nedeniyle bunu hiçbir zaman kabul etmeyeceğini her vesileyle ve her düzeyde ifade etmiştir.

2. Bilindiği gibi, GKRY'nin hızla silahlanması ve AB üyeliği sürecinin ileriye götürülmesi karşısında, Türkiye ve KKTC Cumhurbaşkanları düzeyinde yapılan 20 Ocak 1997 tarihli Ortak Deklarasyonla iki ülke arasındaki ilişkilerin derinleştirilmesini kararlaştırılmış ve bu deklarasyon Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nun 21 Ocak 1997 tarihinde kabul ettiği kararla desteklenmiştir. Aynı yıl AB Komisyonu'nun genişleme konusundaki "Gündem 2000" raporu ve GKRY ile 1998 yılı başında tam üyelik görüşmelerinin başlatılmasına ilişkin tavsiye kararının öğrenilmesini müteakip, GKRY'nin AB üyeliği yönünde atacağı adımların KKTC'nin Türkiye'yle bütünleşme sürecini hızlandıracağı 20 Temmuz 1997 tarihinde Hükümetler düzeyinde yapılan Ortak Açıklama'da kaydedilmiştir.

Türkiye ve KKTC bu tarihten sonra AB'nin GKRY'de atmış olduğu adımlara paralel olarak ilişkilerini her alanda derinleştiren mukabil adımlar atmışlardır. Bu çerçevede 6 Ağustos 1997 tarihinde Lefkoşa'da imzalanan Anlaşma uyarınca Türkiye ile KKTC arasında kısmi bütünleşmenin sağlanması amacıyla Türkiye-KKTC Ortaklık Konseyi kurulmuştur.

Konsey beşinci toplantısını 30 Eylül 2002 tarihinde Ankara'da gerçekleştirmiştir. Sözkonusu Ortaklık Konseyi toplantısı sırasında imzalanan ve iki ülke arasında ekonomik ve mali bütünleşme, güvenlik, savunma ve dış politika alanında ortaklık esasına dayalı kısmi bütünleşmenin ve işbirliğinin derinleştirilmesine parlamentonun etkin katılımının sağlanmasına yönelik "Karma Parlamento Komisyonu Kurulmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması da dahil olmak üzere ekonomi ve kültür alanlarında işbirliği hakkında alınan kararların fiiliyata geçirilmesine yönelik çalışmalar Hükümetimizce yürütülmektedir. Diğer taraftan Türkiye ve KKTC arasında bir Ortak Ekonomik Alan oluşturulması ve KKTC vatandaşlarına Türkiye'de kolaylıklar tanınması yönünde başlatılmış olan çalışmalar Hükümetimiz döneminde de sürdürülmektedir.

40 yıla yaklaşan bir süredir ticaret, ekonomi, ulaşım, turizm ve hatta spor alanlarında hak etmediği türlü kısıtlama ve engellerle karşı karşıya kalan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türkiye'nin desteği dışında dünyadan hemen hemen hiç yardım alamamaktadır. Hükümetimiz Kıbrıs Türk halkının refah seviyesinin yükselmesinin Kıbrıs'ta kalıcı bir çözümün sağlanmasına da hizmet edeceğine inanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye, KKTC ekonomisinin güçlü bir yapıya kavuşturulması için bugüne kadar sağladığı desteği yeni bir anlayış ve kararlılıkla sürdürecek ve bu hususta üzerine düşeni yapacaktır. Bilindiği gibi, KKTC Başbakanı Sayın Derviş Eroğlu 20-22 Aralık 2002 tarihleri arasında Ankara'yı ziyaret etmiştir. Bu ziyaret sırasında yapılan görüşmelerde KKTC ekonomisinin sıkıntılarının aşılabilmesine yönelik önlemler ele alınmış ve bu konudaki mevcut işbirliğinin sürdürülmesi hususunda mutabakata varılmıştır.

3. Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları'nın 12-13 Aralık 2002 tarihlerinde Kopenhag'da yaptığı zirve toplantısında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tek yanlı müracaatı üzerine "Kıbrıs"ın Avrupa Birliği'ne üye olarak kabul edilmesi yönünde bir karar alınmış ve bu karar Dönem Başkanlığı Sonuç Belgesi'nde yeralmıştır. Türkiye, bu kararı hukuki ve siyasi bakımdan kabul etmediğini açıklamıştır. Ayrıca AB üyesi ülkelerin Büyükelçiliklerine ve AB Komisyonu Temsilciliğine gönderilen birer Nota'yla bu konudaki hukuki itirazlarımız bir kez daha kayda geçirilmiş ve Türkiye'nin Kıbrıs'ta 1960 Anlaşmalarından kaynaklanan hak ve mükellefiyetlerinin aynen devam etmesi hususunda kararlı olduğu vurgulanmıştır.

4. Bilindiği üzere, KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş, BM Genel Sekreteri'nin gözden geçirerek 10 Aralık 2002 tarihinde taraflara yeniden iletmiş olduğu önerilerini müzakere etmeye hazır olduğunu bildirmiş, Sayın Denktaş'ın bu yaklaşımı Türkiye tarafından da desteklenmiştir. BM Genel Sekreteri'nin taraflara vaki davetine icabeten KKTC Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Tahsin Ertuğruloğlu başkanlığında bir heyet AB Kopenhag Zirvesi marjında BM Genel Sekreteri'nin Özel Danışmanı De Soto ile yapılacak istişarelerde hazır bulunmak üzere Kopenhag'a gitmiştir. Esasen, üç gün gibi kısa bir süre zarfında bu ölçüde kapsamlı bir çözüme ulaşılabilmesini beklemek gerçekçi görülmemekteydi. Bununla birlikte, Kıbrıs Türk tarafı bu istişarelerden olumlu bir netice çıkabilmesi için her türlü çabayı göstermiş ve bu çerçevede çözümü müteakip oluşacak yeni Kıbrıs'ın AB üyesi olacağı hususunun kabulü ve KKTC'ne uygulanan ambargoların kaldırılması, üzerinde öncelikle durulan iki temel hususu teşkil etmiştir. Ancak, De Soto bu hususlardan herhangi birinin kabulü bir yana, Rum tarafının BM çözüm önerilerini kabule hazır olduğunu dahi Türk tarafına teyit edememiştir. Bu nedenle Zirve'nin sonuçlanmasından önce sözkonusu istişarelerden somut bir sonuç alınamamış, De Soto müzakerelerin Zirve'den sonra da sürdürüleceğine dair bir açıklama yapmıştır.

5. Bilindiği gibi, KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş'ın 12-29 Aralık 2002 tarihleri arasında sağlık kontrolü amacıyla Ankara'da bulunduğu sırada, 18 Aralık 2002 tarihinde Sayın Denktaş'ın da katıldığı bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Toplantıda Kıbrıs'ta iki halk ve iki devlet temeline dayalı, iki kesimliliğin gerçek anlamda korunduğu ve Türkiye'nin etkin ve fiili garantisinin muhafaza edildiği bir çözüm hususunda ısrarlı olunması kararlaştırılmıştır. Bu hususta Sayın Denktaş'a olan desteğimiz tam olarak devam etmektedir.

6. Türkiye-AB ilişkilerinin gelişiminde önemli bir aşamayı temsil eden Gümrük Birliği, temelinde, taraflar arasında malların serbest dolaşımını ve üçüncü ülkelere karşı ortak gümrük tarifelerinin uygulanmasını öngören bir entegrasyondur.

Gümrük Birliği, sadece sanayi ürünlerini ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamakta, geleneksel tarım ürünleri ise, kapsam dışı bulunmaktadır. AB'den, Gümrük Birliği çerçevesinde, beklediğimiz ölçüde olmamakla beraber, mali yardım sağlanmıştır.

Gümrük Birliği'ne girilmesiyle başlangıçta korkulan, "Türk sanayiinin AB rekabetine dayanamayarak çökeceği" şeklindeki görüşler gerçekleşmemiş, tam aksine Türk ekonomisi, Gümrük Birliği'ne konu pekçok sektörde AB ile bire bir temelde rekabet edebileceğini göstermiştir.

Sonuç olarak, Gümrük Birliği'nin karşılaşılan bazı sıkıntılara rağmen, genel olarak ülkemizin ekonomik kalkınması ve özellikle dış ticarette rekabet alanlarında yararlı sonuçlar verdiği belirtilebilir.

Bununla beraber, Gümrük Birliği'nin tüm unsurlarının tam olarak hayata geçirilebildiğini söylemek güçtür. Gerek mali işbirliği alanında, gerek ortak dış ticaret politikasının hazırlanması ve uygulanması konusunda, gerçek bir entegrasyona ulaşılmasında halen sıkıntılar devam etmektedir.

Esasen, Gümrük Birliği'nin uygulanması bağlamında her iki tarafın da karşılaştığı sorunların çözümü için AB Komisyonu'yla yapılan ikili görüşmelerin yanısıra, Gümrük Birliği Ortak Komitesi toplantılarında gerekli müzakereler düzenli olarak yürütülmektedir.

Öte yandan, AB Konseyi'nin Kopenhag Zirvesi Kararları'nın ülkemizle ilgili bölümünde Gümrük Birliği'nin genişletilmesi ve derinleştirilmesinden söz edildiği de dikkate alınarak, önümüzdeki dönemde Gümrük Birliği'nin işleyişinde yaşanan sorunların çözümü yönündeki faaliyetlerin yoğunluk kazanması beklenmektedir.

7-8. Türkiye ile Yunanistan arasında Ege Denizi'nden kaynaklanan bir dizi anlaşmazlık mevcuttur. Uzun yıllardır devam eden bu anlaşmazlıklar, zaman zaman iki ülke ilişkilerinin gerginleşmesine neden olmuş, bugüne kadar bir çözüme kavuşturulamamıştır.

Ege sorunlarının, kalıcı ve adil bir çözüme kavuşturulması, Türk-Yunan ilişkilerinin daha da geliştirilmesine imkan sağlayabilecektir.

Tabiatıyla bu sorunlar iki ülke arasındaki meseleler olup, üçüncü tarafların müdahalesiyle değil, ancak iki ülkenin göstereceği iyi niyet, gayret ve iradeyle çözümlenebilir.

Ege'de Yunanistan'ın olduğu kadar ülkemizin de, hayati ve meşru hak ve menfaatleri vardır. Hükümetimizin anlayışı, Ege sorunlarının bu hak ve menfaatlere karşılıklı saygı gösterilmesi yoluyla çözüme kavuşturulmasıdır.

Bu çerçevede Hükümetimiz, Ege sorunlarının bir bütün halinde çözümlenmesi için, ortak rızaya dayanacak hiçbir çözüm yöntemini dışlamamaktadır. Bu anlayış doğrultusunda, Yunanistan ile kapsamlı ve anlamlı görüşmelere başlamak için gerekli siyasi iradeye sahibiz. Esasen Yunanistan ile henüz resmi mahiyet kazanmamış ve araştırıcı nitelikte bazı temaslar da halen devam etmektedir.

Temennimiz, bu çalışmaların olumlu netice vermesi, Ege meselelerinin biran önce çözüme kavuşturulması ve Ege Denizi'nin Türkiye ve Yunanistan arasında bir dostluk ve işbirliği denizi haline dönüşmesidir.

Hükümetimiz Ege sorunlarının çözümü için her türlü gayreti göstermeye devam edecektir. Bununla birlikte Ege Denizindeki temel hak ve menfaatlerimizin korunması konusundaki kararlılığımızdan da kimsenin şüphe duymaması gerekir.